

Capita quaeddam ex litteris Cesareae Magestatis, ad legatos Concilij Tridentini

Data Praghe ultimo Junij M. D. Lxij

Scriptum Cesareae Magestatis non alienum esse a catholica et orthodoxa nostra religione, sed in se continere vias et rationes quasdam appositas et idoneas non solum ad conservandas exiguas quae ad huc supersunt, in Sacro Romano Imperio catholici gregis reliquias, verum etiam ad recuperandam Dei ope, si non omnem multitudinem, at certe non contemptendam partem eorum, qui a gremio sanctae matris ecclesiae aberrant.

Legatos primum dixisse oratoribus Cesareis, postquam illud scriptum vidissent, quod non possit concedi ut singulis principibus proponendi in concilio libera potestas sit.

Deinde quod nec illud fieri queat, ut episcopi suum pontificem et caput universsalem reformat.

Tertio cum scirent in multis illius scripti articulis, Cesaream Magestatem repulssam passuram esse, se non posse ut id proponatur, quod Cesareae Magestati concedi non possit quare nolint ea ratione, authoritati illius quicquam decedere adhaec si oratores Cesarei videre vellint concilium dissolutum, licere eis proponere patribus illud scriptum, non quidem pace legatorum sed Cesareia authoritate. Itaque legatos ipsos cupere, ut de hac eorum sententia prius certior redderetur Cesar Magestas, quam scriptum patribus offerretur.

Respondit imperator, modo sequenti post prohemium.

Agnoscamus enim nos tanque romanorum imperatorem supremum ecclesiae esse advocatum, ac defensorem, et propterea quidquid primo ad universsalem ipsius ecclesiae decus attinet id totis viribus promoveri ab officio nostro, nequaquam putaverim alienum.

Deinde cum peculiariter germania tam nobilis, tanquam lata provincia cum ceteris regnis, ac dominijs hereditarijs nostrae curae, ac fidei comissa sit, cum constet in his rebus quae ad reformationem cleri attinet, nullam (proh dolor) totius christiani orbis regionem magis quam eandem germaniam, dictaque regna et dominia nostra laborare, et exquisita ac celebri emendatione indigere, nihil minus expectandum nobis arbitrati sumus, si nos eis pro virili succurrere conaremur, quam futurum aliquem qui nos de tam pio proposito accusare velit presertim cum nemo alius nunc adsit, qui vulnera ac morbos ecclesiarum germaniae, et dictorum regnorum, magis quam nos detegere possit, vel audeat. Nam quis facile existimabit, quod ipse ecclesiasticus ordo hoc prompte facturus sit, cum ipsemet in hac parte potissimum taxetur humanitas autem ita comparatum sit, ut qui in alienis vitijs plusquam linceus sit, in proprijs ut plurimum allucinetur, atque cecutiat.

Non enim credimus, nobis vel cuivis alteri principi christiano prohibitum esse quominus necessitates nostras (1 v.) vel eorum qui fidei nostrae commissi sunt ipsi concilio ingenue, et sincere aperiamus, ac quasi in sinum ejus effundamus, immo arbitramur eam esse rationem et consuetudinem conciliorum, ut hoc alioquin etiam privatis hominibus permissum sit.

His addita erant quod episcopi Hispani proposuerunt nomine regis catholici de continuando concilio.

Et quae oratores Gualiae dixerunt magna libertate et fortasse non nihil acrius quam pij et catholici viri illi qui scriptum illud Magestatis Cesareae composuerunt. Et facta etiam mentione de formula salvi conductus in concilio decreta, ante aliquot menses. Ipsa Cesarea Magestas sequitur.

Porro in proximo Concilio Tridentino cum Augustanae confessionis ordines plurimi proposuissent, quae tam a religione, quam a consuetudine catholica multum visa fuerint aliena, imo quo partim ad confusionem omnium rerum spectare existimatae sunt. Tamen patienter et aequanimiter, sicuti par fuit adjutos fuisse, palam est, quae cum ita se habeant, absurdum videtur id, quod cum illis tum etiam alijs tributum esse constat, et quod tam praxis et consuetudo conciliorum, quam jura ecclesiastica, sacrique canones expresse concedunt, et tribuunt, nobis solummodo negari, qui nihil horum facimus, dicimus, vel proponimus aliter quam proprio zelo, ac singulari propaguandae gloriae divinae, conservandarum quae exiguarum catholicae religionis reliquiarum studio.

Et post multos articulos dicit.

Hucusque, sane in ea semper fuimus opinione, atque etiam nunc in ea persistimus, sacro isti concilio, libertatem suam salvam esse debere Primum unicuique adquem ea res pertinet permissum esse tam sine adulatione quam sine malignitate ea in medium proferre, quae tam sancto, ac salutari operi utilia et neccessaria visa fuerint. Qua ex re siquis offenderetur, existimabimus illum satis claram animi significationem praebiturum, quod forte veritatem quae plerunque cum odio solet esse conjuncta ferre non posset. Quod si eousque etiam procederet, ut in universum quoque concilium ea occasione obrumperetur, iudicium de hoc, nempe cujus culpa id fieret, totius orbis christiani futurum esset.

Deinde post multa dicit.

Apparet quidem primo aspectu scriptum illud nostrum, plurimos in se continere articulos etc sed prope modum circa duo duntaxat capita versantur tantum, unum est, de defectu ministerij ecclesiastici, alterum de corruptis cleri moribus.

(2) Quod vero Paternitate Vestrae Reverendissima inter alia quae oratoribus nostris in hac materia responderunt, id etiam attingere voluerunt, nullum scilicet fore finem, aut modum proponendi, si singuli principes sibi potestatem proponendi in concilio summere vellent, id a nobis sic accipitur, ut potius summis votis exoptandum videatur, tantam multitudinem

principum in concilio, vel nunc adesse, vel deinceps ad futuram esse quae patribus tantum laboris exhibeat, quam quodquisque ex eo, quod sibi denegare videat, in universsum ab ipso concilio deterreatur.

Datum Praghe 30 Junij M. D. Lxij.

(*B. R.*)